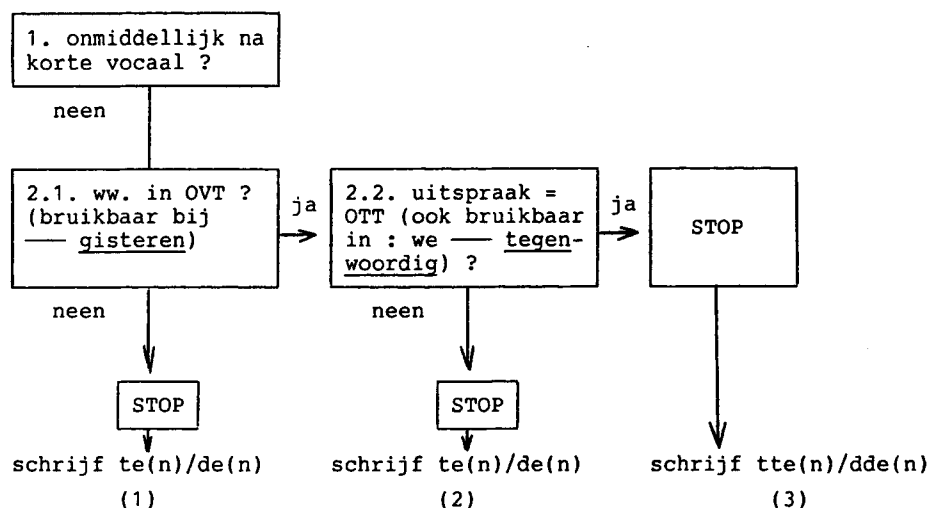

Het algoritme ziet er dan als volgt uit :

Input : /d/ of /t/

Output :

- (1) enkele spelling in ; (on)vermoede, gezaaide, gebaarde, verwachte, (we/ze) verwachten, vermoeden (OTT)
- (2) enkele spelling in : lachte(n), deden, reden, gebeurde, gebonden, vonden (OVT)
- (3) dubbele spelling in (ik/we) verwachtte(n), baadde(n) (OVT)

Het spreekt vanzelf dat een beperkt algoritme zoals het pas voorgestelde veel minder functioneel is dan het erg ingewikkelde voor de eind-/t/. Het kan ten hoogste dienen als een visualisering voor het feit dat er een dubbele voorwaarde vervuld moet zijn voordat na gespannen vocaal of consonant de /d/ of /t/ verdubbeld mag worden. Waarschijnlijk zal het dan ook meer diensten bewijzen bij de correctie van eenmaal geproduceerde fouten door de leerling, dan bij die van zijn productieve schrijffproces (8).

Ter afronding : bruikbaarheid van algoritme

Een vrij fundamentele vraag dan nog tot besluit : zijn de voorgestelde algoritmes bruikbaar, en zijn ze nuttig ? Van theoretisch standpunt uit kunnen die vragen positief beantwoord worden : algoritmes zijn nl. in wezen alleen maar systematiseringen en visualisering van verzamelingen abstracte regels en van de interne ordening daarvan. Psychologisch is dat belangrijk, omdat daardoor de indruk

dat zo'n verzameling in principe oneindig is, en dus toch niet volledig te overzien, wordt weggelaten. Iedereen vraagt zich bij het oplossen van een probleem wel eens af of wel alle gegevens mee in rekening zijn gebracht ; en hoe geringer de ervaring, hoe groter de onzekerheid, ook bij het spellen. Het lijkt me niet toevallig dat Van Peer z'n algoritme voor het eerst is uitgetest in het beroepsonderwijs.

Theoretisch lijken er dus zeker voordelen te zijn. Of in de praktijk van het onderwijs het algoritmisch denken i.v.m. spelling ook een kans heeft, is wat anders : vooral leraren talen in het middelbaar onderwijs zijn van nature zelf geen probleemoplossers, en over het algemeen staat het intuïtieve denken bij hen een stuk hoger aangeschreven dan het probleem-oplossen. Bovendien is de kans groot dat bij velen het gevoel voor historische kritiek zich ertegen gaat verzetten dat de oorspronkelijke regels van De Vries en Te Winkel misschien wel gerespecteerd, maar zeker niet gerepresenteerd zijn in het regelschema. Ten slotte zullen velen zich nog de vraag stellen of leerlingen met al wat spellingservaring achter de rug niet in de war zullen geraken met de verschillende regelsystemen die ze achtereenvolgens moeten leren gebruiken.

Gegeven al die feiten deel ik wel Van Peer z'n entoesiasme voor de theoretische haalbaarheid, maar niet die voor de uitvoerbaarheid in de praktijk. Voorlopig blijven voorstellen zoals het bovenstaande eerder geschikt als discussiestof dan als praktisch uitvoerbaar project.

Georges DE SCHUTTER, Heibosstraat 7, 9120 Destelbergen.

NOTEN

1. Deze uitspraak steunt op het onderzoek van ondergetekende i.v.m. "Norm en normgevoelens bij Nederlandstaligen in België (De Nieuwe Taalgids 73, 1980, 93-109), vooral p. 98.
2. Ik meen dat te mogen afleiden uit mijn ervaring met het schriftelijk werk dat universiteitsstudenten Nederlands (lic. Germaanse Filologie) inleveren.
3. W. Van Peer : Het anker leert nooit zwemmen - ook al ligt het in het water. Beschouwingen bij de spellingproblematiek. In : Moer 1982, nr. 2, 2-15.

4. Karakteristiek is bv. dat in het algoritme zelf (fig. 3) de tekens 1x en 2x een aantal keren in een willekeurige volgorde komen te staan ; en ook t resp. d of dt komen zonder enige regelmaat als output te voorschijn. Zo'n patroon is uiteraard niet bevorderlijk voor het memoriseren.
5. Helemaal klopt dat ook alweer niet, want de woorden grootte en breedte worden niet verantwoord (en dus eigenlijk foutief voorgesteld) : ze moeten als uitzonderingen bij het algoritme onder 4. worden geleerd. Eventueel kan ook overwogen worden om ze gewoon bij de regel waarop ze een uitzondering vormen, als zodanig te vermelden. Incorporeren via regels heeft voor zulke (in de praktijk) individuele woorden hoegenaamd geen zin.
6. Combinatie met tegenwoordig is eenduidiger : nu hoeft niet noodzakelijk op het moment van spreken te slaan (cf. Wat moesten we nu doen ?)
7. De beslissingspunten zijn verkortingen van de eigenlijke vragen ; de betekenis ervan moet dus degelijk ingeoefend worden.
8. Dat lijkt mij over heel de lijn al het voornaamste praktische toepassingsgebied ; nl. : de ll. ervan bewust maken op welke plaats precies er wat fout is gelopen met de beslissingsprocedure.
9. Cf. Van Peer 1982, p. 13.